

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

15 februarie st. v.

27 februarie st. n.

Ese in fiecare duminică.

Redacțiunea in

Közép-uteza nr. 395.

Nr. 7.

ANUL XXIII.

1887.

Prețul pe un an 10 fl.

Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$

de an 2 fl. 70 cr.

Pentru România pe an 25 lei.

Fără credință.

— Novellă —

(Urmare.)

Bravo, bravo! — strigă deodată tot acea societate, care numai câteva minute mai nainte aplaudase cu frenesie eculubrațiunile erotice al altuia.

Dănescu însuș nu putu să-și ascundă un zimbet fugitiv. Apoi continuă:

— Imi credeți mie, grăesc aceea ce șeiu și simțesc: grăesc adevărul. Buzele mele nu sînt pângărite de falsitate, eu nu șeiu minți. Vedeti . . . nu

iubirea este impulsul in viață, nu . . . ci ura. Izvorul, din care se nasc toate pornirile in om, este egoismul, ura și răutatea. A șei uri, ah . . . a șei uri cu totă puterea sufletului, a uri consecuent, perseverant; a uri mai vîrtos pe acela, care vré să ne calce in picioare, să ne sdrobescă. . .

Imbêtat de vorbele sale proprii, ca un demon esaltat, își ridică un pic mâna, și lăsându-și capul înderept, se uită plin de triumf in giur; apoi continuă intr'un glas mai domol, instructiv:

— Sângele ce fierbe in vinele noastre, este sânge scump. Noi sîntem ômeni săraci, fiecare imbucătură

FAMILIA SÂNTA.

ne costă muncă și sudore; și sângele se face din mâncare. Sângele muncitorului este pe de o sută de ori mai prețios decât al parazitului. Dar apoi originea, trecutul? . . . fiecare picur o istorie glorioasă. Și voi să folosiți acest tezaur numai spre a aduce nervatura unei femei în tremur momentan? . . . Pentru acea gândiți, meditați, luptați și ve sdrobiți? Numai atâta? . . . Altecum trebuie folosit. Cu puterea musculilor noștri trebuie să sdrobim lanțurile robiei și a ignoranței. Liber e făcut omul să fie, liber trebuie să fie. . .

— Libertate, libertate! — resunau codrii, uimiți de glasurele entusiaste ale acestor tineri. . .

— Fraților! — strigă unul din societate, — propun să se bea paharele aceste în onoarea lui Dănescu.

— Să trăescă! — deodată se goli ră o mulțime de pahare.

— Pentru popor! — strigă după o scurtă pauză altul, și ă ră se goli ră o rundă.

Vin bun, pentru poporul setos.

— Pentru libertate! — ăise Zoran ridicându-se, și se storcea vinul ca laptele.

— Dar pentru femei? — întrebă zimbînd Dănescu, plecându-se spre urechia lui Zoran.

Acesta zimbî de asemenea.

Timpul înaintase, ă tardîu după miezul nopții; societatea plecă cătră casă. Puțin după acea resună prin atmosferă ritmul duios al unui cîntec popular:

Cine n'are dor pe vale. . .

Dănescu mergea în mijloc, el tăcea, își mușcă buzele, plin de obstinație; trecea cu fruntea plecată gînditor. Sufletul lui sensibil, setos de armonie și frumusețe, se legăna voluptos pe aceste arii melancolice; gîndiraa lui se perdea departe, prin o lume necunoscută, fantastică. Sună atît de plăcut doina aceștia, dar lui nu-i este ertat să se exprime, el ureșce poesia.

Cîntecul se perdî în depărtare, sgomotul se aședă și ă ră fu liniște. Stelele scelpiciose incungiarau fruntea năgră a acestor munți gînditori; morăitul valurilor sună acum și mai intensiv, suflarea bôrea se simția rece. Un cocoș cîntă în depărtare, orologiul din turn bătea.

Timpul lucrăză, el nu are trebuință de odihnă.

II.

Dănescu ă ră de nașcere din Baia-mare; dar numai pruncia, etatea despre care abia își aducea aminte, ș-o petrecuse aici. A trăit mai mult prin stăinetate, la studii, cu ajutorul unui unchiu al seu, care locuia în Brașov, cu stipendii, și prin munca sa proprie. Părinții lui ărau săraci; tatăl seu, care murise acum sînt doi ani, ă ră oficiant subaltern la oraș. El ă ră un om înalt, gras și roșu la obraz, de un caracter dur, brutal, chiar în contrast cu munnă-sa, o femeie de o constituțiune gracilă, cu un obraz rotund, brunet, luminat de niște ochi negri, isteți.

Nici feriile nu le petrecea Emil pe acasă, locuia cu predilecțiune la unchiul seu și numai la un an, la doi decă viniă la părinții sei. Nu se putea împăciui în veci cu purtarea tătăne-seu, care pe căt ă ră de servil în oficiu, față de superiorii sei, pe atăt ă ră de tiran acasă. Afară de aceștia i plăcea vinarsul, și apoi cînd viniă beat acasă, spărgea vase, sdrobiă tot ce-i ă ră în drum, și își bătea femeia. Emil se ascundea cum-i atunci: se ingrozia la gîndul, că și lui i s'ar puté întemplă să fie bătut, și nu își putea închipui cum de munnă-sa pôte suferi și nu móre.

În timpul din urmă, cînd cu ocasiunea unei furtuni familiare, tatăl seu voi a-i impune subordinație:

— Tu trebuie să ascuți de mine! — i ăise el infuriat.

— Eu? — întrebă Emil cu mirare.

— Tu, se înfelege!

— Pentru ce să ascult?

— Pentru că ți-s tată.

— Nu cred, — ăise acesta rece, și făcî din umeri.

Bătrînul îngălbini, își strînse pumnii, se întorse și eși afară. La opt luni după acea muri de apoplexie.

Femeia sa, mama lui Emil, il geli din suflet, il pomenia adese-ori și plîngea mult după densusul. Emil se miră de acea, și părea că i vine greu de priceput, cum o femeie atăt de sensibilă și eterică, să fi putut iubi atăt de ferbinte, un bărbat dur, colfuros și violent.

După mórtea bărbatu-seu își concentrase intrăgă iubirea asupra fiului seu; il rugă în continuu în scrisorile sale, să vie, să o cerceteze, și mai tôte se sfērșiau așă:

— «Șciú că tu ești dedat prin lumea largă și frumoșă, îți este greu a te dejosi în căsuța mea săracă; dar eu te doresc fôrte mult, tótă nópcea plîng și me gîndesc la tine. Eu sînt fôrte slabă, vino Emil să te ved ăncă odată. Ai primit ciorapii, ce ță-am trimis mai dăunedi? Vino Emil, căci fôrte imi ești drag. Maria Dănescu.»

Într'o ă se opri o calésă înaintea modestei locuințe ce ocupă veduva; un tiner sări din dēnsa, și cu pași elastici se apropiă de trepte, ă ră Emil.

Muma sa i eșise înainte, se apropiă șovăind, părea că nu-l cunôșce, așă de tare se schimbase; el i prinse mîna zimbînd și o duse la buze.

— Emil . . . ești dumne. . .

El își contrase sprincenele, și se uită odată aspru în obrazul ei.

— Eu sînt, mamă; — ăise el.

Sermana femeie, nu îndrēsniă să ăică fiului seu tu; cum s'ar puté, — socoti ea, — ca o femeie săracă să ăică tu și mēi cătră un domn frumoș și invēțat, chiar decă ar fi fiul seu.

Făcî doi pași înapoi, își lăsă mîmile în jos, se uită un pic la densusul, apoi începî a plînge.

El intră în lăuntru; o drôe de mușce se băteau de ferestă, prăjindu-se la sôre.

— Aici e ca și într'o coșniță, — murmură el.

Se puse pe un divan vechiu, ros de șôreci, își aprinse o țigaretă și privi în giur. Părea că el cunôșce aceste obiecte, dar altmintrele, mai scumpe, mai de valóre; jilțul de lăngă mēsă, ă ră scaunul ce se dedea ôșpeților, scaunul de onóre, dar acum nu-i părea vrednic de a fi cules depe uliță.

Apoi icónele sfinte depe păreți sînt tôte cele de mult, dar acum par altmintrele. Archangelul Mihail din frunte, la care, ca prunc se uită cu ochii plini de uimire, a cārui frumusețe și stătură o admiră odinióră atăt de mult, acum i socóte a fi un chip fôrte prost; îmbrăcat în tricot de comediant, cu un picior mai lung decăt celalalt, stă ângerul pe un nor de colórea zămăchișei. Sfântul Niculae, cu barbă cași cuiele, i părea odinióră un sfânt adevērat, viu. Tôte, tôte icónele aceste sînt absurde, ridicole; icóne dela Nicula, câte un ânger are șese degete, celalalt numai trei; gure strimbe, ochi chioruși.

El se uită la tôte aceste pe rēnd, și un vis frumoș trecea peste gîndirea lui, un vis, urmat de simțemēntul amar al decepțiunii. Se întrebă, că la ce a șciut el vini aici, și cu ce-și va petrece acum timpul?

— Voi prinde mușce ăiua, și me voi uită la stele nópcea: — își ăise el cu o espresiune melancolică.

Mumă-sa eră pe timpul acesta in culină, pregătiă prânful pe sēma fiului seu. O cumētră de a ei i eră intru ajutor. Acesta eră o femeie corpulentă, cu nasul roșu și cu ochii urduroși: suspină in veci și se tânguia, pare că tōte grigile lumii ar fi pe umerii ei.

Auđind prietenii lui Dănescu despre sosirea lui, merseră la dēnsul și il bineventară, apoi eșiră dimpreună la plimbare. Se renoiră cunoșcintele vechi, se povestiră despre lumea largă și pătăniile lor reciproke.

Rentorcēndu-se mai târđiu acasă, el își scōse lecturile sale, cetiă, fumă și își alungă uritul; când și când se sculă, mesură cu pași liniștiți odaia sa, delă ușe pân' la mēsă și inapoi.

Mumă-sa își rețineă suflarea, și ascultă din odaia invecinată la pașii lui: umblă numai in vērful degetelor prin casă, spre a nu face sgomot, se gândiă și se ingrigiă numai de dēnsul. Apoi, când sēra târđiu își sfērșiă tōte afacerile, scotea dintr'un dulap biblia, o carte mare invechită și afumată: singura ei lectură ce o distrăgea și mângăiă. Ea o deschidea și cetiă intr'un glas lin, evlavios, precum se cuvine de a ceti o carte bisericēscă.

— Și Iacob dișe cătră păstori. — așa stătea in biblie. — Fraților de unde sūteți? și aceștia respușeră: din Haran.

Și el îi intrebă: cunoșceți pe Laban, fiul lui Nachor? și ei dișeră: cunoșcem.

Și el dișe: este el sãnētos: și ei respușeră: el e sãnētos și caută colo vine Rachel, fiica lui cu turma sa...

Bētrāna își plecā fruntea obosită, și mintea ei umblă departe pe undeva, prin Mesopotamia, pe valea fertilă a rīului Euftrat: unde sub sōrele ferbinte a sudului, lângă o fântānă, stătea un tiner drumar, brunet la față, plăcut la privire, și cu ochii infocați priviă la fata tineră, ce se apropiā cu turma sa.

El pășeșce spre dēnsa, o salută, o imbrătoșeză. — așa eră datina la jidovi, — o sārută pe obraz, pe buze...

Bētrāna se cutremurā deodată, ea ațipise și cartea căđu jos: o ridică, își frecă ochii și deschidēnd-o somnurosă in alt loc, începū a ceti din nou, cu un glas plin de durere:

— Ascultați ceruri, ce grăesc; ascultă tu pământule, vorbele gurei mele!

Ca plōia să picē invēțătura mea, să curgā ca roua graiul meu, ca plōia caldă pe erbă, ca picuri de plōie pe legumi...

Și eră se perdū bētrāna pe gânduri: i părea că fiul ei se apropie incet de dēnsa, o atinge cu blāndețe, i adie pērul capului, i prinde mână ei intre mânăle sale albe, moi: buzele lui se mișcă, pare că grăeșce ceva, ascultă, el grăeșce: o, mamă, mamă, cât imi ești de dragă, cât de mult te-am dorit...

Dar nu, acesta e visiune. Emil șede in odaia sa, ceteșce și fumeză. Nici prin gând nu-i trece o astfel de pruncie. Iubirea e o slăbiciune.

Intr'o diminēfă intrānd mumă-sa la dēnsul, il allă intins pe podele, cu o singură perinā la cap, patul lui neatins. Ea se spāriă și il intrebă tremurānd:

— Iti este reu, Emil?

— Reu. — respune el brusc. — nu sūnt eu țiganul din poveste, să-mi puni perini, cât numai cu scara să pot urcă in pat. Și începū a căscă și a se intinde pe podele.

Mumă-sa eși incet afară, își recunoscū nedibăcia și începū a plānge: cum de nu a putut ea șci, că lui Emil nu-i place a dormi pe mai multe perini.

(Va urmā.)

V. Nora.

De ce nu-mi vii...

Veđi, rāndunelele se duc,
Se scutur frunzele de nuc,
S'aședă bruma peste vii —
De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii?

O! vino ér in al meu braț,
Să te privesc cu mult nesaț,
Să razim dulce capul meu
De sinul teu, de sinul teu!

Ț-aduci aminte cum p'atunci,
Când ne plimbam prin văi și lunci,
Te ridicam de subsuori
D'atâte ori, d'atâte ori?

In lumea asta sūnt femei
Cu ochi ce izvoresc schintei...
Dar, ori cât ele sūnt de sus,
Ca tine nu-s, ca tine nu-s!

Căci tu inseninezi mereu
Viēța sufletului meu,
Mai mândră decât ori ce stea,
Iubita mea, iubita mea!

Târđie tōmnă e acum,
Se scutur frunzele pe drum
Și lanurile sūnt pustii...
De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii?

M. Eminescu.

Unspredece luni in Orient.

(Schită de călătorie.)

(Urmare.)

VI.

Când me pomeni, eram deja aprōpe de Bosfor. Se puteau zări malurile mării inspre Asia, in estinderea lor pitorēscă și punēnd stavilă unei ape care in lipsa lor ar esundā lumea intrēgă. Ce bine a creat divinitatea, că pe aceste mări le-a pus la un nivel adānc, unde au numai să clocēscă nori și furtuni.

Un ce mai ideal, mai fantastic, mai dulce, mai seducător, mai poetic, mai dumneșcesc nu se pōte vedē, decât aici aceste doue maluri ale Bosforului, peste cari natura a preserat o vegetație de dumbrave de palmiri, sub acāror umbră se zăresc castele de o arhitectură inaltă, și o lume de ómeni respirānd un aer aici, la așa numitele «Ape dulci.» Abiā ai mers un șir de loc, ai intimpinat o poziție și mai amăgitōre: veđi sātulețe turceșci de o stare mai bună și pe turci sorbindu-și ciubucul, privind nemārginitele ape ale mării, pōte fantasānd asupra lui Allah. Nu ve mirați, iubiții mei cetitori, că acest pământ a nāscut atāția profeti și a divinizat religiunea mai a tuturor popórelor. Pentru-cā in fericirea acesta cereșcă mai că nu ai putē face și cugetā alta, decât despre omnipotința creatōre, care a creat un Bosfor și o pōrtă triumfală aceluia, care birueșce Constantinopolul, orașul cel mai frumos situat din lume.

O privileșce mai inaintātōre nu cred să mai fie decât poziția actuală a Stambulului, cu sutele de minarete cari de cari mai fantastice, resfirate ca niște fantóme printre grupele de căsi situate peste niște văi și coline. Er de altă parte Bosforul decoltat giur

impregiur cu corăbii, cari de cari mai inpânzate și cu catârgele lor ca o pădure de brazi, și se par niște țepe. Me cugetam la marele Țepeș, că ce idei își lăcea aici, privind atâte țepe și pe dușman cucerit lângă dênsele?

Căpitanul după ce își insinuă vaporul cu o alarmă și cu un fluer grosolan, se postă la cornul de aur in post. Poliția turcească ne revizui pasapórtele, ne căută cuferile și asá devinirăm cu liberă intrare in capitala lui Mohamed.

Me aflam in Constantinopol (Bizanț, Istantbul, Țarigrad) capitala Turciei, unde atâte capete incoronate fure măcelărite, atâte istorie, atâtea nefericiri s'au petrecut.

Ve puteți imagina, că câte episoade de tristă reminișcență se povestesc aici până să ajungi la cheul lui Poliphem ciclopul, care a mistuit cultura popórelor creștine.

Intre altele étă una de un caracter istoric:

La anul 1821 patriarcul Gligorie a fost bânuit din partea guvernului turcesc, că cunóșce mișcările revoluționare ale creștinilor urzite de Ipsilandy, din cari bânueli a trebuit să sufere un martiriu grozav. Ambasadorul Rusiei l'a fost previnit de pericolul ce-l amenință și i-a fost oferit și de a-l spedă in Rusia. Dar tóte fură zădarnice de a-l induplecă la părăsirea scaunului seu patriarchal. Cu asta ocaziune a respuns cuvintele memorabile: fugă mea o vor plăti creștinii scump, ér mórtea mea va potoli setea de sânge a păgânilor.

In ziua paștilor, la inviere, un firman al sultanului Abdul Megid l'a aridicat din biserică cu cei 12 mitopoliți sinodali. Patriarchul fu spânzurat de pórtă reședinței patriarchale; ér mitropoliiți au fost executati pe mare in un caic, de găzii musulmani și corpul patriarchului fu dăruiit ovreilor, cari l'au tirăit și tăvălit legat de picior pe stradele Constantinopolului strigând «Christos a inviat.» In urmă i s'a legat o petró de gât și a fost aruncat in Bosfor.

Dintr'o întâmplare providențială s'a găsit a doua di de cătră o corabie grécă și fu transportat la Odesa unde fu cunoscut și inmormântat cu onorurile cele mai distinse. La anul 1877 acest martir fu dăruiit de cătră guvernul rus Greciei, și ađi se află cu întreg corpul seu la altarul mitropoliei in Atena. Acest Grigorie are și o statuă inaintea universității și este adorat de tótă suflarea grecească.

Aveam un repaus de 4 ore. Să vedem Constantinopolul. Eșirăm. Dar ce să veđi? Abia pușesem piciorul pe uscat, mulțimea de haimanale ce eră adunată aici, ne impresurară. Unu-mi luă gémantanul, altul bastonul, un altul umbrela, apoi dispărură. E bine, se póte atâtea cutezare? Am devinit ingrigit, și poliția dresată m'a observat. Vine unul câte unul me întrebără: ce e efendi? E bine, mi-au luat treburile, și au dispărut. Ómenii ordinei cu față ingrigită se duc in urma lor, in fine étă-i cu toții ridënd de bucurie că i-a aflat, și că m'au aflat. Acum apoi se incepe cersitoria de «bacsis» și acésta cersitorie nu are margini. Un polițai, un vagabond, un bun și reu toți cer bacnis. Decă te-ai pus pe o birje, acésta veđi numai că la tot colțul de stradă stă, te pune jos, că nu póte să te ducă mai departe. «Bacsis.» Te-ai pus pe o alta, acésta te duce până la un capét de stradă, de unde trebue să urci pe niște scări ca vai de ele. Aici apoi de sigur trebue să dai «bacsis» nu ai nimic de a dice. Aici apoi te intimpină sam-sarii grecoței desați, amabili cu lumea pe degete, a pus mâna pe tine, și când te-a lăsat deșu că puține parole mărunte ț-au mai remas. Mergi cu unul; deodată ca din pământ ț-a eșit un altul, îți arată, îți vorbeșce in arabeșce, in turceșce, in tóte limbile din lume,

dar ca pământul nu șeii ce vré, ce dice. A cerut un «bacsis;» i dai și el s'a dus. Mai târđiu ciceronele ce se ține indreptățit de punga ta, îți spune cu dispreț: dle e o haimana! A voit să ne spună, că pe aici st. Niculai și Ioan gură de aur a vindecat bolnavi și a făcut cutare minune. Minciună dle! E bine, unde sântem il întrebai. Sântem la Scutari, — dice omul meu, — apoi putem să mergem la Fanar, la Pera, la Galata, la Eiub, la Tophanne, la Sta Sofia, la Hipotrom, la Bazar, la Serai etc., destul, dicei, și me cugetai, că cât «bacsis» o să-mi cêră pentru atâtea vorbă in taină.

Ajunserem in fine la Bazar, o stradă destul de murdară, cu niște bęcării destul de elegant digisite. Aici e concentrată tótă fudulia și tótă immoralitatea Stambulului; aici veđi pe europenii noștri bolboiați la ochi de mirare; aici asli pe turcul gentry fume-gând ca un cataract de fabrică bancrotată; aici veđi pe Persianul cu căciula lui de astrahan fuguiată ca o gulă egiptenă, privind cu dușmănie neimpăcată la turcul contrarul religiunei sale; aici veđi pe lupanele cadăne in colosala lor obrăznicie făcându-și marșurile și intrarea lor prin bazaruri, unde pun mregea pe câte un bătut de Dđeu, séu pe câte un gentry musulman ce-și fuduleșce lirele de aur prin buzunărele pantalonului modernisat.

Mohamedanul, care putem dice, că a ținut pururea la moralitatea lui, acum presentele europén il duce acolo, că libertatea ce ar dori-o să ș-o facă, il duce la perire sigură. Aici se face politica mare a Turciei; aici se istoriséză întâmplări de amor, aici se cumpčră, se cêrcă fiitórele cadăne negoțetorite de câte un turc bêtrân cu surisul satanic pururea pe buze, cu mâna pururea pe barba lui încârligată și cu ochii vigilanți ca a unui boa constrictor ce caută prada nesațului seu. Aici se vënd mărfuri, bragă și rahat, și toți aceștia dau acestui oraș murdar și ne-regulat un aspect, la care noi nu sântem dedați și informați. Aici me întâlnii cu englezul meu, il auđiam dicënd: off original.

In giamia Sta Sofia, un turc derviș nęcășit la față ca un ramazan flămënd, ne conduse in sus și in jos prin vastul edificiu, ne esplică unele scrieri depe păreții grandioși ai edificiului, apoi ne mai arată o sgărietură pe un părete, care se dice, că cuceritorul Constantinopolului Mohamed II, a făcut-o cu sabia atunci, când a intrat călare in biserică S. Sofie și a dechiarat-o de giamie muzulmană. Când plecai, un hoge imi frânse cu un báltag niște bucți mosaice din zidurile vechiului hipodrom. I dădai un bacsis turcilor derviș, cu cugetul, că starea actuală a Turciei e chiar acolo unde a fost pe timpul cuceritorilor. Muhamed II atăcă orașul și fanatismul religionar se ocupă cu afacerile conciliului Florentin. Putem dice: cum a vinit așă se și duce.

Când ajunsesem pe vapor, căpitanul suridënd me întrebă: că am indurat o altă furtună? Da, da, cugetam in mine, am vêđut pe Racovița, Mavrocordat, pe Caragea, pe Ipsilandy toți tirani ai României. Am vêđut pe C. Brancovan jupoiat de piele dicënd: «Brancovan remâne român și creștin!»

Ca român nu poți privi cu milă asupra acestui oraș; pentru-că și se redeșteptă suvenirii ale istoriei de oribile fapte, sclăvia umilă, trădare mărșavă și negoțetorie de patriotism, atunci un «pereat» îți ese printre gardul dinților.

Când plecarăm din post stindardele capichachelor (ambasadelor) falfăiau, eră o tabără de ele. Doctorii, cari stau la căpêțeuil omului bolnav, scriu la medicină cu o mână, și cu alta fac testamentul: dar póte nici își aduc aminte, că a fost proprietate română, și acest oraș e puil, ce a moștenit capitala

lumii. Câtă nedreptate! Stindardul capichachalelor României și a Italiei abiă se vîd.

Imi aduc aminte, că vestitul Comonduros, bărbatul de stat al Greciei, pela anul 1855 și 59, supra-numit: ministrul focului și ferului, avea idee de o alianță română-grecă, cu capitala în Constantinopol, pe care alianță o profesase cu atâta entusiasm și în camera Greciei, și în asta cauză a fost espres delegat la București: durere, pe aceste timpuri aici s'au clocit cauze patriotice de amor afemeat. Comonduros eră din Sparta și Cuza eră din Fuginosa.

(Va urmă.)

V. Grozescu.

Denisa.

Piesă în patru acte de A. Dumas-fiul.

(Urmare.)

Thouvenin. Ah! pricep! În acest chip un prieten al meu, care eră șpion. . .

Fernand Șpion?

Thouvenin. Da.

Fernand. Dar nostimi prieteni ai!

Thouvenin. Și încă îi aleg. Ei, el imi dîcea tot ca dta, într'un moment de pornire, că și el în meseria lui, și mai înjosită, dar și mai mișcătoare decăt a amăgitorului, și el simțise plăceri, cari nici se pot vadi. Imi spunea, că atunci, când strîngea mîna unui camarad, a unui prieten, pe care îl făcea să vorbescă, a cărui încredere căpătă, căruia-i fură tainele, pe care eră să-l părăsescă, pe care-l vedea supraveghiat, prins, închis, espatriat, fără ca dînsul să-l bănuescă măcar o clipă; când se ducea apoi după aceea, să-l vedă în închisore, când eră de față la cele din urmă întrevederi cu nevêsta, cu copiii lui, când se făcea că plînge împreună cu dînsii, când mai ascultă cele din urmă taine și cele din urmă rugăciuni ale nenorocitului, care nu bănuia nimic, prietenul meu imi spunea, că în tôte aceste sînt plăceri, pe lângă cari ale dtale sînt nimicuri. Cu tôte aceste, cea mai mare plăcere, ce a simțit, cred că a fost — adevêrul e că eră și cea din urmă — în nôptea, când s'a pomenit prins, într'o stradă infundată și pustie, între patru pungași, cari îl așteptau în întuneric și cari îl uciseră. Trebuie să fi avut atunci câteva minute de plăcere nepomenită, pe cari dta nu le ai avut până acum, dar pe cari îți le urez din tótă inima.

Fernand. Să-mi dai voe să-ți spui. . .

Thouvenin. Vine dra Brissot. Ne vom urmă convorbirea mai târziu, decăt mai dorești. (Denisa intră.)

Scena III.

Aceiași, Denisa apoi Andrei.

Denisa. (Lui Fernand.) Fernand!

Fernand. Ce e?

Denisa. Unde ai pus cartea, pe care ai adus-o trei de Bardannes?

Fernand Colo, pe mēsă. Ce, s'a și gătit?

Denisa. Ba nu încă, dar e aprôpe gata. (Ia cartea depe mēsă.)

Andrei. (Intrând, Denisei.) Nu te-am putut întreba, dră, înainte tuturor, decăt te-ai întremat pe deplin, decăt ța trecut durerea de cap de eri, care te-a împedecat să mănânci cu prietenii, ce mi-au venit, și dintre cari, doi: dna de Thauzette și Fernand sînt și ai dale. Îți înfățosez pe dl Thouvenin. Tatăl dtale l'a cucerit. Cred, că diseră voi avê plăcerea și onôrea, să te vedă la mēsă nôstră, ca și pe dl și dna Brissot.

Denisa. Da, dle, mama mi-a și spus de binevoitorea poftire ce ne-ai făcut.

Fernand. (Lui Andrei.) Eu me duc să dau înteu o raită cu calul soră-ți, ca să-l mai ostenesc nițel; tu încaleci?

Andrei. Nu, avem să inspectăm ceva cu dl Thouvenin.

Fernand. La revedere. (Ese.)

Scena IV.

Aceiași, fără Fernand, apoi dna de Thauzette.

Denisa. (Lui Andrei.) Dle conte, aș vrê să-ți spun o vorbă. (Thouvenin se depărtază; lui Thouvenin.) Oh! nu e taină, dle. (Thouvenin rămâne.)

Denisa. E vorba de sora dtale, care e cam nervosă ađi.

Andrei. Așă e totdeuna, din nenorocire.

Denisa. Da; dar de vr'o trei zile e mai mult ca de obicei și eu sînt neliniștită.

Andrei. Cu tôte astea pe dta te iubeșce mult. Mi-a spus-o de nenumerate ori.

Denisa. Cred, că me iubeșce puțin; dar e în stare să aibă și ore-care neîncredere, nu numai cu mine, ci și cu dta, lucru care me mai mângăie ore-cum.

Andrei. Cu mine?

Denisa. Imi dai voe, să-ți vorbesc pe față, dle conte?

Andrei. Ba te și rog.

Denisa. Pôte că nu ești destul de strîns legat cu sora dtale. Dînsa crede, că n'o iubești, sînt încredințată, ea nu-mi spune nimic, dar e fără indoelă, o mahnire la mijloc. Gândeșce-te, dle conte, că ea nu are nici tată nici mamă, că a petrecut de ce ani în mănăstire și că nu te are decăt pe dta în lume.

Andrei. Știu tôte aceste, dră. Numai că din mănăstirea, în care a petrecut de ce ani, a eșit acum fată mare. Eu o vedeam rar, dar de câte-ori o vedeam, imi spunea, că ar vrê să rămăie acolo și să se facă călugăriță. Acesta nu-mi arătă o pré mare iubire pentru mine. Eu respect credințele și libertatea celorlalți; sora-mea putea să aibă chemarea de a se face călugăriță, m'aș fi plecat. Cunoșc bine societatea de acum și pricep că o ființă delicată pôte să aibă un disgust fireșc și să se ducă d'a dreptul la Dđeu, fără să mai trecă prin ce trecem noi. Eram hotărit s'o las să facă cum vrê, când dîmnei de Thauzette, care se ducea s'o vedă câte-odată, i vini gîndul bun, într'o đi, când i spusei, că am trebuință de un om cum se cade, pe lângă mine, să-mi vorbescă de tatăl dtale, pe care l'am prețuit indată după cum eră vrednic. Am făcut cunoșcință cu mama dtale, cu dta și atunci putui face, ceea ce nu puteam până atunci. Avend lângă mine doue femei cinstite, cărora le puteam încredință pe sora-mea, o scosei din mănăstire, ca să vedă și ea până a nu se călugări ce e lumea acesta, de care vrê să se desparță. Eu unul mărturisesc, nu știu, cum să me port cu dînsa. De multe ori mi-i frică să nu rănesc, să nu mahnesc sufletu-i tiner, care a fost călăuzit numai de ființe sfinte. Noi n'avem acele amintiri, acele obiceiuri ale tinereții, cari fac să uite pe frate și pe soră, că nu sînt de aceeaș vîrstă, nici de acelaș secs. Eu me port cu dînsa cum m'aș purtă cu o fată, care n'ar fi de acelaș sânge cu mine. Ceea ce crede dînsa, că e neluare în sêmă, nu e dar, decăt pré multă luare în sêmă. Pricepi acesta, Thouvenin.

Thouvenin. Oh! Pré bine,

Denisa. Și eu pricep, dle conte, și am încercat să fac și pe dra de Bardannes să pricepă. Credeam că am și izbutit, dar acum o ved schimbată deodată

cu mine, ceea ce p^ote n'ar fi un lucru a^șă de mare, dec^ă în urma acestei neînțelegeri între d^ân^sa. d^ta și mine, n'ar fi de temut, c^ă trebuința increderii și a iubirii, dep^ărtat^ă at^âta veme dela d^ân^sa prin str^ăsⁿicia m^ăn^ăstirei, s^ă nu se îndrepteze de odat^ă asupra unor ființe, cari n'ar fi cu totul vrednice de ac^ăsta. Te rog, d^le conte, s^ă nu-i spui nimic de ac^ăsta des^tăinuire, pe care, — cum e d^ân^sa acum, — ar put^e-o lu^ă în de reu și ar face s^ă me pomenesc într'o stare incurcat^ă și grea. Arat^ă-i mai mult^ă dragoste, vorbește cu ea, f^ă-o s^ă aib^ă incredere în d^ta; acesta e sfatul, ce iau îndr^ăsn^ela s^ă-ți dau în fața dlui, pe care îl ș^{ci}u prietenul d^tale cel mai bun. P^ân^ă atunci, v^êd c^ă vr^e s^ă se duc^ă c^ălare, și nu ș^{ci}e s^ă se ț^{ie} bine pe cal, e nerv^os^ă; dⁿa de Thauzette și Fernand s^înt c^ăl^ăreți buni, dar pot face pe altul s^ă-și fr^âng^ă capul; vr^ei s^ă ț^{ie} tatei, care e și el c^ăl^ăreț bun, dar e și mai cuminte dec^ăt d^ânșii, s^ă o întov^ăr^ăș^es^că și s^ă nu o p^ăr^ăs^es^că de loc?

Andrei. Chiar te rog, s^ă faci a^șă, dr^ă și d^ă-mi voe, s^ă-ți mulț^ănesc. (I ia m^âna.) S^ă-ți spui, c^{ât} s^înt de fericit, c^ă v^êd o ființă ca d^ta lâng^ă sora mea și s^ă te incredinț^ez de recunoș^tința și stima, ce am pentru d^ta. De ađi iți voi urm^ă sfatul și voi vorbi despre ac^ăsta cu Marta. R^og-o, s^ă vie aici, c^ând s'o înt^orce dela plimbare. (Denisa salut^ă și ese.)

Thouvenin. (Lui Andrei.) O fat^ă, într'adev^êr înc^ănt^ăt^ore!

Andrei. Oh! Da . . . da! . . .

Dna de Thauzette. (Intr^ând în costum de amazon^ă.) Bun^ă đⁱua, drag^ă conte. (Lui Thouvenin.) Bun^ă đⁱua, d^le, vii și d^ta cu noi?

Thouvenin. Ba nu, eu am s^ă me duc, s^ă inspectez niște lucr^ări, ce am sf^ătuit pe dl de Bardannes s^ă fac^ă.

Andrei. Da, drag^ă dn^ă. El le ș^{ci}e t^ote; el, care c^ând me credeam ruinat și vream s^ă-mi v^ênd moș^tile, mi-a îndreptat s^em^ăn^ăturile, m'a inv^êt^ăt s^ă iubesc natura, s^ă muncesc în mijlocul ei, și mi-a înapoiat cu chipul acesta mulț^ămirea material^ă și moral^ă. Nici nu mai ș^{ci}u, c^ă e un oraș mare, c^ăruia i đ^{ice} Parisul. De aceea ești silit^ă, s^ă vii tocmai aici, c^ând vr^ei s^ă-ți veđi un prieten vechiu.

Dna de Thauzette. Și nu-mi pare reu. Prietenul e bun și casa e bun^ă.

Thouvenin. Am on^ore s^ă ve înf^ăț^oș^ez respectele mele, dn^ă. (Ea i intinde m^âna.)

Scena V.

Andrei, dna de Thauzette, apoi Fernand.

Andrei. C^ând se g^ândește cineva, c^ă nu potⁱ đ^{ice} doue vorbe unui b^ărbat, pe care abi^ă îl cunoș^tci de eri. f^ăr^ă s^ă se par^ă c^ă vr^ei s^ă-i întorci capul. Mereu o s^ă fi cochet^ă?

Dna de Thauzette. Obiceiul. Imi place s^ă-mi fac prieteni. vreu s^ă me veđ^ă lumea cu pl^ăcere. Dar am s^ă-ți spui lucruri mult mai însemnate.

Andrei. Și de aceea ai sosit îmbr^ăcat^ă ca amazon^ă?

Dna de Thauzette. M'am îmbr^ăcat cum am eș^t dela biseric^ă. pe c^ând Pontierand și nev^êst^ă-sa erau tot acolo. Imi er^ă de ajuns, c^ă am v^êđut-o pe d^ân^sa la biseric^ă, și-mi va fi destul s'o mai v^êd și la m^es^ă.

Andrei. Ah! bine đ^{ici}, ai fost la biseric^ă.

Dna de Thauzette. Par' c^ă nu ș^{ci}i, c^ă me duc în t^ote duminecile!

Andrei. Și ce faci acolo?

Dna de Thauzette. Cum, ce fac? Me rog.

Andrei. Dar de spovedit te spovedești?

Dna de Thauzette. De doue ori pe an.

Andrei. Odat^ă erna și odat^ă v^êra. . . Și-ți ajunge?

Dna de Thauzette. Și-mi mai rem^ăne, s^ă cređi, mai cu s^em^ă acum.

Andrei. La urma urmii n'o s^ă te mai ocupi dec^ăt de lucrurile bisericești.

Dna de Thauzette. Se pr^e p^ote; c^ăci, dragul meu, ce vr^ei s^ă fac^ă o femeie ca mine, care a fost frum^os^ă, c^ând imb^êtr^ănește?

Andrei. D^ta n'o s^ă imb^êtr^ănești nici odat^ă.

Dna de Thauzette. Ei, ec^ă spui drept, s^înt đ^{ile}, c^ând cred și eu tot ca d^ta, c^ăci nu simt nici o schimbare. Am un stomac de pot mistui și petri; pot urm^ă o v^ên^ăt^ore o đⁱ intr^êg^ă, f^ăr^ă s^ă ostensec; pot danț^ă t^ot^ă n^optea, f^ăr^ă s^ă me odihnesc o clip^ă.

Andrei. Și apoi pe lâng^ă t^ote aceste și amorez^ăt^ă în totdeuna. Pe cine iubești acum?

Dna de Thauzette. Pe nimeni. S'a sf^êrșit. Trebuie s^ă insor înt^eiu pe Fernand. Pe urm^ă vom ved^e.

Andrei. Iți iubești mult b^ăiatul?

Dna de Thauzette. Cum s^ă nu-l iubesc mult pe diavolul acela? E a^șă de frumos! . . . De aceea și pricep cum îl ad^or^ă t^ote femeile.

Andrei. Iți spune ispr^ăvile, ce face?

Dna de Thauzette. Ce glumești? Nici odat^ă nu vorbim între noi de asemenea lucruri.

Andrei. Adev^êrat?

Dna de Thauzette. F^orte adev^êrat. Cu str^ăinii pot spune o mulț^{ime} de nebuⁿii, dar cu fiul meu e altceva. Ceea ce ș^{ci}u de el, am aflat dela alții și el e incredinț^ăt, c^ă nu ș^{ci}u nimic. De c^ăt^ăva vreme v^êd, c^ă s'a mai liniștit, e mai serios, mai cu or^ân^{du}i^lă, s^întem adese-ori împreun^ă. Acum e de 27 de ani; pe d^ta care i-ai fost camarad de liceu, nu te pot înșel^ă; m'am m^ăritat, c^ând eram de 18 ani, am n^ăscut pe Fernand indat^ă: f^ă socot^ela, 18 ani de c^ăți eram eu, 27 de c^ăți e el acum, un an p^ân^ă s^ă se nasc^ă, fac la un loc tocmai 46 de ani.

Andrei. 23 de ani dimiⁿet^ă și 23 s^era.

Dna de Thauzette. Ei, veđi, ec^ă o socot^ela care-mi place! Ah! p^ăl^ăria asta me cam str^înge. (Se uit^ă în oglind^ă.) Ia privește, p^ăl^ăriile b^ărb^ăteș^ci nu ș^{ed} bine dec^ăt femeilor! . . . Ei, aide s^ă vorbim de lucrurile n^ostre seriose.

Andrei. Te ascult.

Dna de Thauzette. Dar veđi, c^ă s^înt f^orte seriose și ne privesc numai pe noi. Imi f^ăg^ădu^ești, s^ă nu spui nimenui nimic din aceea ce vom vorbi?

Andrei. Iți f^ăg^ădu^esc!

Dna de Thauzette. Pe on^ore?

Andrei. Pe on^ore.

Dna de Thauzette. Ființele despre cari vom vorbi nu ș^{ci}u nimic, dar nimic de increderea ce fac pe lâng^ă d^ta, și dec^ă încercarea nu izbuț^ește, nu trebuie s^ă mai ș^{ci}e și d^ânsele.

Andrei. Ne-am înțeles.

Dna de Thauzette. Vr^ei s^ă m^ăr^îți pe Marta?

Andrei. Cu cine?

Dna de Thauzette. Cu Fernand.

Andrei. Și mai đ^{ici}, c^ă vorbești serios! . . . Nu!

Dna de Thauzette. De ce?

Andrei. De ce?

Dna de Thauzette. Ce ț-a f^ăc^ut Fernand?

Andrei. Multe.

Dna de Thauzette. Spune una din t^ote.

Andrei. De ce s'a b^ătut cu dl de Fulvi^êres?

Dna de Thauzette. Dar ce, vr^ei s^ă prim^es^că Fernand cuvintele ce spusese dl de Fulvi^êres în socot^ela lui? I-a dat o lovitur^ă de sabie și f^orte bine a f^ăc^ut, aș^ă-i trebu^ăi.

Andrei. Ce a đ^{is} dl de Fulvi^êres?

Dna de Thauzette. C^ă Fernand ar av^e mijl^ocele lui s^ă-și procure bani, și ac^ăsta pentru-c^ă Fernand c^ăștigase banii dlui de Loriae la pichet.

Andrei. Da, 100,000 de lei, dup^ă ce pr^ăndise cu

dl de Liorae numai amândoi într'un cabinet particular la birt.

Dna de Thauzette. Vina e a dlui de Loriae, nu trebuia să jöce.

Andrei. Și mai cu sémă fără martori, între doue sticle de coniac, ce s'au găsit a doua și göle și din care Fernand nu beuse o picătură măcar.

Dna de Thauzette. De unde știi dta?

Andrei. Nu bé nici odată.

Dna de Thauzette. O însușire mai mult, deci. Dar a spus, că va jucă ér cu dl de Loriae.

Andrei. A făgăduit, dar n'a jucat, și nu e tot una; căci a doua și n'a mai vrut, părându-i-se, că e bine, să păstreze ce câștigase... Sigismund n'a đis nimic și i-a plătit datoria.

Dna de Thauzette. Dar, în sfêrșit, Fernand a jucat cinstit.

Andrei. Fără 'ndoelă, că de aș crede altminteri, nu s'ar află aici. Dar faptul ori cum rămâne dintre cele de care se ăice la parchet: «Tribunalul va apreția.»

Dna de Thauzette. Cu tóte aceste nu credeaí pe Fernand vinovat, căci te-ai pus chezaș al cinstei lui, slugindu-i de martor în duelul ce a avut în urmă.

Andrei. Știu, bine, de ce am făcut acésta. Am făcut-o numai pentru dta. Te-am iubit așa de mult odinioră, încât nu am vrut să-ți vđd numele pėtat. Puteau vorbi de mamă, că fusese cam ușurică în purtări, dar nu vream să invinováțescă pe fiul seu de mișelie.

Dna de Thauzette. Așa dar m'ai iubit mult?

Andrei. Ca un nebun, cum iubescé omul, când e de 20 de ani. Dar ce inriurire jalnică ai avut asupra vieții mele! Înima amorteșce multă vreme, după niște astfel de amăgiri. De aceea am dus o vreme de ani întregi, viėtă neorânduítă, risipitóre, din care m'a scos Thouvenin, pentru-că cercam să te uit.

Dna de Thauzette. Ei bine, și eu te-am iubit mult; dar acésta dragoste nu putea fi seriósă, cel puțin pentru mine. Când te-am vđut întéiu, aveai o uniformă la fel cu a lui Fernand. Par' că te vđd cu tunica de colegian, învêrtindu-ți chipiul în mână uimit! Nu-ți voi uită în veci tunica, centuronul, nasturii de alamă și ghețele grosolane, ce purtai! Aveai într'adevăr figura cea mai ciudată, pe care ș-o póte închipui o femeie și cu tóte aceste erai sentimental, elegiac, ingrozitor chiar; șcii, imi viniá să mor de ris. Pentru o femeie, care a trecut de 30 de ani, dragul meu, iubirea trebuie să fie veselă, altminteri i ajunge căsătoria. Și când e vorba, de ce te plângi? Ai iubit. Cređi, că sânt mulți bărbați, cari au avut cea dintéiu a lor iubire așa de norocită ca a dtale? Acésta iubire nu e óre o amintire încântátóre în trecutul unui om de vêrsta dtale? Și cređi că eu n'am păstrat o amintire, care nu séménă cu celelalte, amintirea tinerului nevinovat și fără vicleșug, a cărui inimă am făcut-o să bată pentru întéia óră? Nu rideam în totdeuna? Te-am făcut să suferi. Atât mai bine. Acésta te-a invêțat și ferit de suferințe mai vulgare și mai primejdióse. Acésta copilărie nu putea să aibă alte urmări, decât acele, pe cari le-a avut. Tocmai de aceea s'ar fi putut să éșă de aici o legătură vecinică între noi, prin căsătoria fiului meu cu sora dtale. Ce desnodământ frumos! Acum, când sânt mai cu minte, aș trăi cu dta, cu Fernand și cu nora mea, și aș ține casa. Când te vei însurá și dta, căci trebuie să te însori, nevastei dtale nu i s'ar păré de loc ciudat, să stăm cu toții. Voi fi o sócră bună, bunică fără cusur! Voi veghiá cu inteligentă și grație ca femeile din vécul al XVIII, voi creșce pe toți copiii, și pe ai Martei și pe ai dtale. Fiecare vêrstă își are plăcerile ei. Am mai vorbi din vreme în vreme despre trecut... Nu vrei?

Andrei. Nu.

Dna de Thauzette. Faci reu, dragă. Dar, decă ei se iubesc? decă Marta vré să ia cu ori ce preț pe Fernand?

Andrei. Me ameninți?

Dna de Thauzette. Nu, să ăicem...

Andrei. De va fi așa, ar trebui ca Marta să aștepte până s'o face vêrstnică. Atunci va luá de bărbat pe Fernand și nu voi mai vré să o vđd nici pe dēnsa nici pe el, nici pe dta, care le-ai da mână de ajutor la acésta căsătorie; căci acum imi deslușesc eu de ce te duceai așa de des la mănăstire și stringerea din nou a legăturilor dtale de prietinie cu mine, de când e Marta aici.

Dna de Thauzette. Ia ascultă, acum, fiind că vini vorba, să mergem până la capét. Când îți vei măritá sora, va trebui ca bărbatul și familia lui să primescă, ori să se facă că nu vđd...

Andrei. Ce?

Dna de Thauzette. Starea dtale față cu dșóra Brissot.

Andrei. Ce va să ăică acésta?

Dna de Thauzette. Acésta va să ăică, că ești amantul ei.

Andrei. Eu, amantul trei Brissot. Cine a đis?

Dna de Thauzette. Tótă lumea. Nu poți impiedecá lumea, și mai cu sémă lumea din provinciá și dela țeră, când vede un om de rangul și vêrsta dtale, că vine să se inchiđă așa netam-nesam într'un castel, singur, cu un intendant, a cărui fată e tineră și frumoșă, să nu-l bănuescă, că acest om e amantul fetei... Ce ar fi așa neobícniuit? Mai cu sémă cá...

Andrei. Mai cu sémă cá ce?

Dna de Thauzette. Că n'ai fi de sigur cel dintéiu!

Andrei. Dta mi-ai infăoșat pe dra Brissot, am pus-o alătore cu sora mea și vii acum să-i aduci invinováțire injosoritóre, o indoítă invinováțire! Nu-ți dau voe. Íți fac cunoscut, pe onóre, că dra Brissot are în casa mea o situație lámurítă și respectată. Și acum spune-mi ce șcii despre dēnsa. (O ia de braț.)

Dna de Thauzette. Me rog, íme rog, mai întéiu îți spui, că me stringi de braț... mai tare decât m'ai strins vr'odată de mână. Oh! tocmai așa. Ai fost prins de rochiile inchise până sus și de ochii plecați. Dómne, ce proști sânt bărbații!... Apoi voi adaugá, că eu nu ț-am infăoșat pe dra Brissot, ci numai pe tatál seu; la ea nu m'am gândit de fel. Brissot e un nêrod, dar e om cinstit, acésta e tot ce trebuie unui intendant bun. Ț-a plăcut să aduc și pe mamă și pe fiică în casă, să nu-ți fie urítă una, și te amorezezi de cealaltă... tréba dtale!... Dar să incerci să faci lumea să nu vorbescă de reu pe dra Brissot!... Nu vei izbuti nici odată. De care femeie nu ăice lumea câte ceva? De mine cât au mai vorbit!...

Andrei. Veți că dta...

Dna de Thauzette. Íți mulțamesc!

Andrei. În sfêrșit, spune ce șcii.

Dna de Thauzette. Nu șciu nimic. Bănuesc inse, că asta fată frumoșică, care erá liberă, care da lecții de franțuzeșce, de istorie și ortopafie, séu care se ducea într'altă parte, ca să ia lecții de canto, spre a intrá în teatru, n'a așteptat până să se facă de 23 de ani — de cât e ađi — ca să-și simță inimióra bătându-i... Acum me duc, să-mi găsesc calul, care trebuie să me aștepte cu nerăbdare. Pe dta nu sânt supêrată, șciu eu ce va să ăică omul amoretat!... Tot copil ai remas!

Scena VI.

Aceiași, Fernand.

Fernand. (Intrând.) Dragă mamă, numai pe dta te mai așteptă. (Lui Andrei.) Sora-ta a đis să te dai

jos, s'o veți, cum i stă pe cal. Brissot vré s'o pue să alerge în trépăt mare prin alee înaintea ta.

Andrei. (Eșind.) Me duc. (Ese.)

Scena VII.

Fernand, Dna de Thauzette.

Fernand. (Mă-si.) Ei, ce ai făcut?

Dna de Thauzette. Am făcut cererea.

Fernand. Oficială?

Dna de Thauzette. Nu. El crede, că tu nu știi nimic. Nu te da pe față.

Fernand. Nu-ți fie tēmă.

Dna de Thauzette. Nu vré.

Fernand. Și pentru ce?

Dna de Thauzette. Tot istoria dlui de Lorîe.

Fernand. Numai de aceea?

Dna de Thauzette. Ce, nu e destul? Dar să-ți spui alta. E amoretat!

Fernand. De Denisa?

Dna de Thauzette. De unde știi?

Fernand. Par' că cine știe ce greutate e! Atunci e bine de tot, el va luă pe Denisa, eu voi luă pe Marta și vom fi mulțămîți toți. Pe cai, mamă!

Dna de Thauzette. Pe cai! (Es alergând.)

(*Finele actului întîiu.*)

Dumitru Stăncescu.

Difteria.

Dilele acestea mi se dete ocasiunea să cetesc broșura fie-ertatului dr. Vasici, intitulată «Difteria», care s'a publicat la anul 1877 în Timișoara, și vîd din trînsa că se simte trebuința, ca «părinții doioși» să fie instruați despre acest reu ce grasază și pustiește atît de mult printre prunci. M'am hotărît a scrie despre acest sujet, cu atîta mai mult, că în acești 10 ani s'au schimbat părerile și mijlocele de vindecare, apoi nici eu nu sînt un hydrolog (curant cu apă rece.) așa de infocat ca vechiul nostru doctor poporal.

Recunosc, că principiul nu e reu, și nimic mai bun ca nizuința de a spêlă gâtlegiul bietului prunc, care are nenorocirea de a avé pelițe difterice în gât. Intrebarea e numai, decă acele produse ale bólei se pot delătura numai cu penelul și apă rece, séu trebuie și medicamente mai tari, de cari dr. Vasici se fereșce.

Să luăm un exemplu de tôte dilele. Buna economă vré să-și curețe o garafă (flașcă), dar gâtul e strîmt, nu se pôte spêlă bine. Óre nu va iscodi dînsa vr'un mijloc, vr'un material cu care să o pôtă curăți ușor și bine?

Chestia este dar a se ști care e mijlocul cel mai sigur pentru curățirea gâtului bolnav de infricoșata bolă angina difterică. Mîntea omenéscă luptă mult a află acest mijloc, care pôte că e deja aflat, dar nu sîntem încă siguri de dînsul.

Voi espune aici părerile mai noue, cari s'au dat asupra difteriei și vindecării ei.

Ca să nu confundăm angina simplă cu cea difterică, séu cu cea cruposă, trebuie să observăm bine decă angina, ce nu însemnéază alta decăt inflamație de gât, mai are pe lângă acesta și un sediment difteric, umflătură sub bărbie și putóre în gură, căci în acest cas avem de lucru cu angina difterică veritabilă. Sedimentele ce se află la difterie pe mandule, pe limburuș și impregiurime sînt forte neregulate și sînt impresurate de roșetă și umflătură, pe când la crup se află la inghițitóre niște membrane pelițe mai întime albe-cenușii. De altmîntrele crupul fiind ase-

mene o bolă gravă ca și difteria și cerënd asemenea tratament, adeca delăturarea productelor bólei, nu putem nici căștigá nici perde ceva decă confundăm séu nu aceste doué bóle, pe când la angina simplă ar fi pécăt să ne spăriăm și să chinuim bolnavul de géba.

Decă ne întrebăm de cauza bólei, acesta zace în óreși-care venin ce se ia dela unul la altul, de aceea trebuie să ne ingrigim de curățirea și aerisarea scruplósă a odăii unde zace bolnavul. Scrutările bacteriologilor, între cari și ale celui nostru, adeca dr. Victor Babeș, au constatat, că acel venin e compus de organisme din ordinea inferióră a parazitelor. Să așteptăm o determinare finală în acesta cestiuine, când pôte că se va află și mijlocul cel mai potrivit de a ne puté lupta cu acest pitic de inimic.

Dar și până atunci nu putem sta ca mînilé în piept. Cum scrie și dr. Vasici, e bine a se pune apă rece la gât și în gât ca să dea înapoi inflamația și roșetă; dar în casuri mai grele trebuie să se aplice și lipitori pe lângă mărul gâtului, ca să tragă sîngele și să se desumfle interiorul gâtului; în cas că bolnavul s'astupă, medicul nu va întărđia cu deschiderea artificială a beregatei (tracheotomie.) Cum fu vorba și mai sus, lucrul de căpetenie în căufarea difteriei este delăturarea sedimentelor din gât, ceea ce s'a practicat și se practică — precum scrie și o recentă lucrare de difterie care a fost premiată, prin mijloce ardétóre, séu disolvante, adstringente și desinfectante, ér ca mijloc specific se recomandă bromul. În academia francesă s'a făcut la începutul anului 1840 o comunicațiune medicală, cumcă arderea în camera bolnavului a unui amestec de gudron (pecură) 200 gramuri și terebințină 80 gr. la câte 2 césuri și și nópte curăță odaia așa bine, încat se însănătoșeză bolnavul.

Un alt medic francez inse asigură (în «Buletin general de Therapeutique, nov. 86.) că a vindecat 200 de casuri unul după altul cu Benzoe de sodiu, dând bolnavului dintr'ensul câte o liunguriță de dulcétă la fiecare oră. Totodată se mai face la fiecare jumătate de oră gargară cu o soluție 10 % de Benzoe de sodiu.

Acest duplu mod de tratament din urmă pare a se potrivi pentru tôte camerile, căci sînt copii atît de mici de nu știu să facă gargară și atunci ne mulțămim numai cu partea primă a metodului indicat.

Dr. G. Crainicean.

Doine și hore.

(Din câmpia Ardealului.)

IX.

Vai de mine cum aș mere,
Pe păriu cu petricele,
Séra la mândrele mele;
Vai de mine cum m'aș duce,
Pe păriu cu pētră luce,
Séra după gură dulce.

X.

La fântâna dela buna,
Merg feciorii tot intr'una,
Colea când resare luna.
Las' să mērgă că li-i sete,
După gură dela fete.

XI.

De țî-s dragă bade tare,
Altmîntrele-mi umblă 'n cale;
De nu, ecă lumea-i largă,
Cată-ți alta ca să-ți placă!

Culese de

Ion Dologa.

Din viața de București.

(Dna Maria Durand. «Don Giovanni» de Mozart. Ateneul. Societatea Concordia română. Un comitet prè puțin galant.)

9,21 februarie, 1887.

Ți cu sôre, ger cu stele. . .

Bucuria copiilor și a femeilor, acești mari copii! . . . Moina care de serbători nu le-a permis să-și satisfacă plăcerea d'a se săniâ, e'nlocuită cu prisos de înghețul și zăpada ce ne-au cutropit Țilele aceste. Astfel, săniile ne asurdesc urechile cu clopoței cu cari vizitii se'ntrac a-și găti caii și hamurile.

Dar afară de copii și de femei, puținii noștri iubitori de musică bine interpretată încă își au momentele lor de plină satisfacțiune: dna Maria Durand e aceea, care le procură aceste momente la Operă, și impresariul le ațită poște nòue cu numele dnei Paulina Lucca și al tenorului Mierswinsky, cari cântă în timpul de față la Opera din Viena și acărora apropiată sosire ni s'a anunțat.

Dna Durand, prima-donna soprano absoluta, a debutat pe scena noastră luni sêra, în «Hughenofii», înaintea unei săli, o mărturisesc cu măhnire, apròpe jumătate golă, și succesul deseversit ce artista a obținut, ne-a dovedit că nu merită de loc acesta indiferență. Prin urmare, eram în drept să așteptăm ca la a doua reprezentațiune sala să fie plină. Decepțiune! Aceeaș încăpăținare din partea obișnuiților operei, ceea ce dovedește că nu sînt iubitori de musică cu adevărat, ci numai de fanfaronadă.

Se va obiecta pòte, că locurile sînt prè scumpe. Și nu s'au tacsat decăt pe jumătate de cum erau pentru reprezentațiunile dnei Patti, și indoit ca în serile ordinare! Așă dar se adeverește prevestirea ce am făcut odiniòră, că aristocrația ruinată prin luesul, prin cheltuelile-i nesocotite, se duce! Atât mai reu pentru cei ce nu-și șciu sosotelile. . . Avis amatorilor!

Cu tòte aceste, nici «Don Giovanni», al lui Mozart, jucat în beneficiul basului Marcassa, copilul resfățat al publicului, n'a găsit mai mulți amatori, deși prețurile erau cele obișnuite! Și «Don Giovanni» e opera cea mai perfectă a precocelui măestru. «Nici odată un subiect mai fericit n'a inspirat un geniu mai mareț. Autorul libretului (Da Ponte), venețian, care cunoscuse lumea trecend prin tot felul de aventuri, ca și compatriotul seu Casanova, eră omul într'adevăr făcut să înțelgă o viață pe care o trăise el însuș și s'o facă să fie înțelasă de inima naivă a lui Mozart. El a imprumutat elementele piesei sale parte din comedia lui Molière, parte din originalul spaniol al lui Tirso de Molina. Don Juanul frances nu e decăt un ștregar de rënd, din care ar fi fost cu greu, decăt nu cu neputință, a se face o creațiune artistică. Mozart și colaboratorul lui au procedat în această operă cum făcuse pentru scrierea lui Beaumarchais, dispunend în tòtă libertatea de tipul pe care li-l transmisese legenda. Și nimeni nu regretă asta. Când te gândești la ceea ce a devenit în mâinile marelui compositor eroul cam prosaic al «Festinelui de pètră», te întrebî decăt vr'odată șciința musicală, pusă în serviciul expresiunii dramatice, a produs ceva mai deseversit? Sentimentele cele mai felurite, cu tòte finețele și cu tòte nuanțele lor, sînt exprimate într'un limbajiu d'o armonie fără de sémên. E o înșirare de capo-d'opere pe cari e de ajuns să le

enumerăm. Să ne mulțămim d'a cită aria lui Leporello: «Note e giorno»; scena morții Comandorului și accentele de durere ale dnei Anna; trio: «Ah! chi mi dice»; aria: «Madamina, il catalogo»; fermecătorul duo: «La ci darem la mano»; aria lui Don Juan: «Fisc ch' han del vino»; acele ale Zerlinei: «Vedrai carino, și Batti, batti, Masetto»; aria lui Don Ottavio: «Il mio tesoro»; în sfêrșit bucata cunoscută sub numele de «Triul mășcilor» și armonia care caracterizează așă de bine rolul statuei Comandorului. Cu adevărat se pòte Țice de acesta operă: Nu e decăt o singură bucată frumòsă: e opera într'egă.»

Și interpretarea a fost destul de bună: Marcassa (Leporello) și Gabrielescu (Don Ottavio,) au fost călduros aplaudați și rechemăți: dnele Prevost și Leonard, și dl Teodorescu (Comandorul) și Verdini au adaugat încă la succesul seriei.

Dar să revinim la debutul dnei Durand. Naltă, prè corpulentă, dar binefăcută, cu o figură prelungă, cu pèrul de un blond castaniu, artista are în tòtă înfățoșarea sa acel aer, care însuflă simpatie, caracteristic francesului. Jocul ei e perfect și vocea-i de un timbru fòrte plăcut, e de o mare estensiune, cu tòte că puțin cam ostenită, și dulce în tòte registrele. Metoda cu care cântă dovedește, că dna Durand a făcut o bună scòlă musicală și ne face să uităm întipăriile timpului și să credem c'auđim o voce de 20 de ani, pòte jumătate din etatea ce are. O așă Valentină nu ne-a mni fost dat s'auđim de când cu dna Wild, care a cântat în câteva reprezentațiuni, acum doi ani. De altmintrele artista a fost prè bine secundată de tenorul Pizzorni, care s'a întrecut pe sine cu acesta ocaziune.

În «Aida» jucată sâmbătă, dna Durand a plăcut mai puțin. Dar nici musica acestei opere nu convine geniului artei. care e acelaș al dnei Wild; astfel, sîntem siguri că va fi deseversită în «Norma.»

Un mare amic academician întrebându-me, într'un într'act al «Aidei» decăt am auđit conferința dlui Velelescu: «Onorați și onorabili», ținută joi la Ateneu, imi exprimă indignarea sa, că Ateneul a ajuns o tribună de pe care nu se debitează alt decăt profesii de credințe politice, seu pamfleturi. N'am asistat la conferința în chestiune și nu pot să spun nimic despre ea, dar pòte academicianul să aibă ore-eare dreptate, căci literile par a fi alungate de mult din templul lor. Disertațiile pur literare, cari au făcut odiniòră renumele Ateneului nostru, nu se mai aud acum sub bolta învechitei construcțiuni din gura Cișmegiului și literaturii chiar fac astăzi tot politică.

Negreșit, la noi mai mult decăt ori unde aiurea se pòte repetă cu tot dinadinsul versul lui Musset:

La politique, hélas! voilà notre misère.

Pe când societatea Ateneului decade, societatea Concordia română, care ajunsese în tristă stare, cercă să se ridice. Conducătorii-i înțelegend, că adevărată unire nu pòte să existe fără femeie, făr' aceea care este legătura familiei, au revinit la vechia întocmire a societății, făcend apel la dómne și rugându-le să între în societate și în comitet. Dómnele au reppuns cu bunăvoință și sâmbătă s'a inaugurat noua serie a petrecerilor în noul local din strada regală, unde a fost espozițiunea Grigorescu, cu un concert urmat de joc. Dna Maria Vasilescu, cunoscută cetitorilor «Familiei» din darea de sémă a unui examen la esternatul secundar de fete, unde o gingașă elevă, dra Maria Pop, a cântat cu mult sentiment câteva

bucăți frumoase; drele Maria Ananescu (pian) și Clara Florentici, care mănuește arcușul cu mult talent, și mai mulți artiști și diletanți, s'au grăbit a răspunde cu plăcere la invitația comitetului, d'a lua parte la acest concert. Mulțămită dar amabilității lor, programul a fost destul de lung și variat. E de regretat numai, că societatea n'a știut s'arete aceeași amabilitate, mulțămind artiștilor amători, cel puțin părții femeiești, căror deși meritau mai mult decât un buchet, nu li s'a oferit nici cel puțin o flóre. Asta de sigur îi va face ca pe viitor să nu mai sacrifice timp și osteneală pentru a organiza concerte și prepară bucăți, spre desfătarea membrilor unei societăți, al cărei comitet e prę puțin galant.

Au bon entendeur salut!

A. C. Șor.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Miron Costin. Dl V. A. Urechia, carele de un șir de ani studiază scrierile, viața și epoca lui Miron Costin, renumitul cronicar al Moldovei, în sfârșit a izbutit să începă a da la lumină rodul ostenelelor sale. Tocmai acuma primirăm din București tomul prim, un volum foarte mare, de 800 pagini, prin care începe această publicațiune de mare însemnătate. Volumul poartă titlul următor: «Miron Costin.» Opere complete, după manuscrise, cu variante și note, cu o recenziune a tuturor codicelor cunoscute până astăzi, bibliografia, biografia lui Miron Costin, cu un glosar lucrat de dl L. Șainean, portrete, facsimile diverse, de V. A. Urechia, profesor la universitatea din București, membru al Academiei etc. Tipărită sub auspiciile Academiei Române și cu ajutorul ministerului cultelor și al instrucțiunii publice. Tomul I. Din scrierile lui Miron Costin, reproducem aceste

Stihuri de descălecatul țării Moldovei.

Némul țării Moldovei de unde trăgăneză?

Din țările Rómului tot omul să cređă.

Traian întéiu, împératul, supuind pe Dahi,

Dragoș, apoi, în Moldova primenind pe Vlăhi,

Martur este Traianul șanț în țera noastră

Și Turnul Severinul, Munteni, în țera vóstră!

Reviste. *Convorbiri Literare*, în broșura la 1 februarie, publică o poezie de M. Eminescu, pe care o reproducem în nrl acesta; tot în broșura acesta mai găsim o odă «Maj. Sale reginei Elisabeta» de dl D. C. Olanescu și câteva poezii de Smara și Gorschi. În broșura acesta începe publicarea renumitului roman spaniol Don Quijote de la Mancha, cu ilustrațiuni, traducerea e făcută de dl S. G. Vêrgolici; dl I. Moriu ne dă o poveste «Portocalul și bălaurul». Țr dl George I Lahovary publică documente istorice «Ad acta anii 1821,» și dl architect N. Gabrielescu face un studiu asupra bisericii St. Nicolae Domnesc din Iași. — *Contemporanul*, revistă ce apare în Iași, are în nrl 8 următorul cuprins: Deceptionismul în literatura română de dl I. Gherea; Góna—Dragostea de dl V. Gh. Morțun; dnii Xenopol, Tocilescu și autograful lui Mihai-Vitezul de A. B.; Lăutarul (poezie) dl N. Beldicean; o carte de dl Cosmovici (sfârșit) dl Gh. Nădejde; Bêtrânii (din viața de tóte dillele) de St. Basarabean; Evoluțiunea (urmare) V. Lateș; Voia mea din urmă. Unde ești (poezii) Gh. din Moldova; Chestiuni teatrale V. Gh. Morțun; Inima și mintea (poezie) dl D. A. Teodor; Explicarea minunilor prin sugestiune de dna Sofia Nădejde; Ce măgariu! (anecdota populară) de Th. D. Speranță; Irena Belfiore de Vlădaia dl V. Gh. M. — *Buletinul „Societății politehnice” din România*, anul I. nr. 6, ce a apărut în București

pe lunile novembre—decembre 1885, cuprinde următoarele: Despre cadastru; Conferință ținută de I. I. Pușcariu în adunarea dela 1 aprilie 1882. Apărări în contra crosiunilor prin saltele de fascine de D. P. Ilieș. Diverse. Planul saltelor de fascine scufundate în fața cheului Bechet. — *Convorbirile Pedagogice*, revistă pentru educațiune și instrucțiune, la Panciova, în nr. 2 publică aceste: Ión Lazariciu (cu portret fotolitografic și facsimil de subscriere.) Ca să nu fugă copiii dela școlă. Cântul în școlă. Esperință pedagogică. Cocoșul. Anecdote. Cronică contemporană. Revistă pedagogică din diare. Curier bibliografic. Mosaic. Loc de informațiuni. Ghicitură. Telefonul Redacției.

Diario. *Progresul medical român*, care încetase de vr'o doue luni, a reinceput aparițiunea sub conducerea dnilor doctori: Chabudean și Petrini-Galatz. — La Iași, a apărut primul numer din «Buletinul societății de medicină și naturaliști» din acel oraș, sub direcțiunea unui comitet compus din dnii dr. Veride, profesor Cobălcescu, dr. Ôtrembra, dr. Rizu, dr. Botez, dr. Konya.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Societatea pentru fond de teatru român. Comitetul central al Societății a ținut ședință în săptămâna trecută sub presiul dlui Iosif Hosszu, în Budapesta; cu asta ocaziune s'a constatat, că fondul Societății s'a urcat la suma de 42,413 fl. 20 cr.

Regina Elisabeta a României de mai mult timp încóce își consacră câte o oră pe zi pentru deprinderi în cântări, fiind că ómenii curții au asigurat-o, că vocea ei e foarte plăcută și puternică și póte concură cu cele mai renumite cântărețe. Înainte de asta cu vr'o câteva zile regina eră îngrijată pentru organul ei și de óră-ce șcicia, că oficial nu i se va face o critică dréptă, a cercetat singură și incognito pe profesorul de musică francez Dumanois, care, după cum a cetit regina în diare, se află de present în București. Regina i-a cântat unele scale, un cântec și o arie dintr'o operă, apoi i dișe măestrul: «Voce n'ai de loc, dar mult sentiment musical și o frumoasă frăsare; pentru operetă le-aș puté educá, dar sincer vorbind, dta n'ai mutra pentru operete.» Regina, care încă tot își păstră incognitul, a predat în urmă profesorului biletul și vr'o cățiva galbeni, apoi își cumpără, înainte de a merge acasă, douespre-đece estrase de operete pentru studiu privat.

Dsóra Elena Florian erăș s'a distins la concertul dat în 17 a curenteii, la institutul damelor engleze din Budapesta. Prin jocul seu la piano, cât și prin tóte cualitățile sale, dra Florian este mândria institutului. Progresele ce a făcut acest an sânt însemnate; cu deosebire în partea tehnică. Trebuie o perseveranță în studiu, o silință puțin obicnuită pentru a ajunge la asemenea vólocitate rară. Dra Florian absolvă acest an conservatorul de musică din Budapesta cu mult succes. De acolo ni se scrie: Nu ne indoim, că de va rămâne aici pentru a face și cursul Academiei de musică, va devini, ceea ce de mult i s'a pređis: o pianistă de primul rang. Dorim din inimă să se realizeze asta!

Teatrul Național din București. După ce «Patria» lui Sardou s'a jucat mai de multe ori, marți s'a represintat pentru prima-óră «Medea» de E. Legouvé; rolul Meedei a fost ținut de dra Vermont, acel al lui Iason de dl Gr. Manolescu și acel al Creusei de dna Ana Manolescu. Tot în sêra aceea s'a jucat și «Gringoire.» În curênd va urmá: «O scrisóre perdută» de Caragiali. În studiu: «Othelo» și «Nerone.»

In teatrul din Iasi la 12/24 februarie s'a jucat piesa «Fântâna Blandusiei» de dl V. Alecsandri. Veteranul artist dl Galino a ținut rolul lui Horațiu.

Studentii universitari din Iasi au luat laudabila inițiativă pentru organizarea unei serii de reprezentări teatrale, al căror produs va fi destinat pentru îndulcirea traiului ilustrului poet Eminescu.

Coruri vocale noue. In comuna Pauliș, comitatul Arad, s'a înființat un cor vocal de plugari, sub conducerea unui plugar-corist dir. Chisetu. ✕ *Corul din Seceani* al plugarilor a cântat, sub conducerea preotului Iosif Grădinaru, la 30 ianuarie, in biserica din Fereghaz, unde s'au adunat atunci mulți oșpeți din împrejurime.

CE E NOU?

Școlri personale. Dl *Demian Dragonescu*, secretar ministerial și șeful sentinelei financiare centrale din Budapesta, a fost distins de Maj. Sa cu crucea de cavaler al ordinului Francisc Iosif. — Dl *Grigoriu Pop*, paroc și archidiacon gr. cat. din Băsești, comit. Sălăgiu, drept recunoștință a serviciilor sale preoțești și civile, in decurs de mulți ani, a fost decorat de Maj. Sa cu crucea de aur cu corônă pentru merite. — *Dl dr. Victor Babeș*, distinsul profesor dela universitatea din Budapesta, după cum aflăm din «Luminătoriu», i se ofere o catedră la București cu plată de 18,000 franci pe an; dar cu toate aceste fiul patriei noastre se desparte foarte anevoie de institutele studiilor și progreselor sale, unde până acum a găsit multă iubire și stimă. — *Dl Nicolae Fekete Negruț*, redactor in Gherla, a dăruit 400 fl. pentru zidirea bisericeii române gr. cat. de acolo, ✕ *Dl Traian Doda* a declarat deputațiunii care i-a oferit mandatul de deputat la dietă, că primește candidatura. — *Dl Paul Cotuț*, pân' acuma notar la tribunalul din Pojon, a fost numit subjude la judecătoria cercuală din Timișoara. — *Dl Vintilă C. A. Rosetti*, directorul «Românului», a petrecut zilele aceste la Brașov, cu soția dsale. — *Dl Adalbert Balințh*, proto-medic montan emerit, s'a mutat din Roșia la Sibiu.

Hymen. *Dra Adriana Pop*, fiica dlui avocat Vincentiu Pop din Jebel, s'a logodit cu dl Theo cav. de Scholeyszky, major in regimentul de ulani din Érsekujvár. — *Dl Florian Danciu*, învățător in Baia-Sprie, comitatul Sătmar, la 13 l. c. s'a cununat cu dra Ana Remetean de acolo. — *Dl Ioan Dologa*, teolog absolvent al diecesei Lugos la 2 l. c. s'a logodit cu dra Pelagia Pop, învățătoare diplomată in comuna Bichigiu. — *Dl Ioan Voicu Hamsea*, teolog și jurist absolvent, la 20 l. c. n. ș-a ținut cununia cu dșora Aurelia Chiorniță, fiica dlui Nicolae Chiorniță, proprietar. — *Dl Ioan Săpunescu*, notar, s'a logodit cu dra Aurelia Silași in Bistrița. — *Dl Ioan Todoran* și dra Berta Itul s'au cununat in 24 l. c. in Salașul-de-sus. — *Dl Ioan Bozac*, teolog absolvent al diecesei Blaș, s'a logodit cu dra Virginia German in Sămbătelec. — *Dl N. Telea*, ofițer, s'a logodit cu dra Silvia Crăciun in Bistrița. — *Dl Dimitrie Popovici*, arhivar consistorial in Caransebeș, in duminica trecută s'a cununat tot acolo cu dra Ecaterina Sêrbu.

✕ **II. Sa dl Mihai Pavel**, vrednicul episcop al diecesei oradane, erăs a dăruit 50,000 fl. pentru scopurile culturale ale diecesei sale. Acesta sumă, adăugată la cele 80,000 fl. ce Pr. Ssa a mai dăruit pentru acelaș scop, face 130,000 fl., afară de cele 20,000 fl. ce a dat in folosul internatului de băeți din Oradea-mare. Capitalul de 130,000 fl. se întrebuintează pentru ajutorarea gimnasiului din Beinș, care astfel este asigurat pentru totdeauna. Națiunea română se 'nchină

cu respect marelui Prelat, care atât de sublim își împlinește inalta misiune!

✕ **Iubileul episcopului Popas.** Am anunțat și noi, că la 9 martie se vor implini 50 de ani, de când Pr. Ssa părintele episcop Popas s'a dedicat altarului și că la Caransebeș s'a format un comitet pentru întocmirea serbării acestui iubileu. Comitetul acesta acuma adresează un apel către clerul și poporul din diecesa Caransebeș, aducându-i la cunoștință, că ziua iubileului s'a stătorit pe luni după duminica Tomii, in 3/15 aprilie, invitându-l, ca prin reprezentanți trimiși din diecesa intrégă, să-și descopere inaltului iubilar simțemintele de mulțămită și de bucurie. Comitetul central e compus din următorii dni: Filaret Musta, protosincol și deputat sinodal, președinte; Andrei Ghidiu, protopresbiter și deputat sinodal; Coriolan Bredicean, avocat și deputat sinodal; George Băiaș, asesor consistorial; Ilie Curescu, c. r. tenente in pensiuine și deputat sinodal; Iuon Ionaș, asesor consistorial ordinar; dr. George Popovici, profes.; Ioan Stan-covici, proprietar; Achim Sirbu, epitrop parochial; Iefta Biju; George Jumanca; Antonie Novacescu; Ioan Peța, asesor consistorial, președinte; Filip Adam, protopresb. și deputat sinodal; Ioan Budincean, avocat și deputat sinodal; Ioan Bartolomeiu, secret. consistorial și deputat sinodal; Ad. Diacon, deput. sinodal; Ioan Topal, c. r. căpitan in pensiuine; Vasilie Goldiș, profesor; Nicolae Velcu, învățător; Teodor Lazaroniu, epitrop parochial; Ioan Beltean; Petru Cernescu; Traian Barzu, notarul comitetului; Ioan Popovici, ppresbiter și deputat sinodal; Iosif Seracin, c. r. v.-colonel in pens. și dep. sinod.; Stefan Velovan, director al institutului pedag. și deput. sinod.; Particiu Dragalina, profesor; dr. Iuliu Olariu, profesor; Iosif Balan, profes.; Ioan Mihaiu; Nicolae Carpan; Alisandru Dolomița; Silvestru Logojan; Ioan Socaciu.

Balul românesc din Arad, la 17 l. c., in folosul Reuniunii femeilor române de acolo, a avut un succes frumos. Mai multe dame au purtat costum național, danțurile sociale au fost jucate de 30 de pă-rechi. Din cununa de dame ni se înșiră următoarele dômne: Ecaterina Paguba, Letiția Oncu, Livia Vuia, Rea Silvia Ceontea, Gabriela Ionescu, Iustina Șerban din Seghedin, Macinic din Micalaca, Popovici din Șiria, Bocșan din Curtici, Popovici din Ciaba, Popescu din Ianova, Petrovici din Peșca, Oltean, Popi din Lipova, Popovici din Otlaca, Teucean din Nădlac, Buțurca, Beleş din Șimand, Stan din Cherechiu, Bragia din Macia, Popescu din Ianova, și dșorele: Hortensia Paguba, Alesandra Șerban, surorile Popescu din Ianova, Silvia Teucian, Gizela Vlahorici din Peșca, Alesandra Popovici din Otlaca, Iulia Bocsan, Ana Crăciun din Pauliș, Vióra Șerban din Banat-Comloș, Chevereșan din Hidegkut, Laura Roman din Erdeiș, Măriora Vuculescu din Șoimoș, Aurelia Popi, Lucreția Feier din Boros-Ineu.

✕ **Balul din Alba-Julia**, arangiat la 17 l. c. de către junimea română, a avut un succes complet. Inteu musica a cântat marșul lui Mihai Vitezul, apoi balul s'a deschis cu «Ardelena», după care valsul «Suspiniul» de Ioanovici a completat plăcerile. S'au jucat și «Romana» Quadrille și alte danțuri sociale. Numerul părechilor s'a ureat la 30. Dintre dame co-responderentul nostru a cunoscut pe dômnele: Eufemia Coșeriu, Roșca, Cirlea, Ana Patița, Elena Tordășan, Magdu, Hoprich și pe drele: Mariți Coșeriu in costum național, Claudia Pop din Galda in costum, Eufemia Pipoș in costum, Victoria Roșca in costum, Lucreția Coșeriu, Elena Pop, surorile Berghian, Mariți și Elena Hoprich și Ana Tamaș. Dnii ofițeri din garnisonă s'au presintat in numer mare. In paușă s'au ținut doue toasturi; unul de către presidentul dl avocat Rubin

Pațița, altul de cătră dl Gavril Pipoș. Petrecerea a a ținut până dimineața la 4 1/2 ore.

Balul din Năsăud, dat acolo la 12 l. c. de către studenți, în folosul fondului școlărilor bolnavi, după cum ni se scrie, n'a fost spriginit de inteligența română din localitate, abia 2—3 dame de acolo se înfătoșară, căci unele s'au dus la un bal străin, ér altele n'au voit să mērgă la acest bal. Publicul adunat s'a compus dară mai cu sēmă din impregiurime. Balul cu tōte aceste a fost vioi și a ținut până dimineața la 5 ore. S'au jucat trei Quadrille, o Romană și patru Someșane, precum și alte danțuri, de vro 24 de părechi. Damele s'au presintat în costume alese și elegante; costum național inse numai dșórele Mariți Balan și Aurelia Gheorghita au purtat. Damele din ținutul acela nu pré imbracă costumul național, atât de frumos și pitoresc. Este de dorit, ca viața socială română să ia un avēnt mai imbucurător în vechiul district românesc!

Carnevalul în Budapesta, după cum ni se scrie, se încheiă monoton, cum s'a început. Multe inimi june, cu mari speranțe în el, rămān nemulțămite. Baluri de elită au fost de tot puține, ér serbări prin salóne private au lipsit mai deseversit. Abia pe ici pe colo câte un «after thee,» unde se danțeză la piano în rochii montanle. Reuniunile se mărginesc în câteva «five-o'clock,» dintre care și duminicile dlui consul general al României, acum decanul corpului consular, se pot menționă. Românii lipsesc cu totul dela baluri acest an. Chiar familia Mocsonyi, și frumoșă dră Georgina Mocsonyi, care ia atât de viuă parte la petrecerile aristocrației, e reținută la căpătaul dlui Georgiu de Mocsonyi, suferitor de timp mai îndelungat. Namai la balul atleților — cel mai elegant al stagiunii — am zărit un june, distins și elegant, în cercul înaltei aristocrații, conversând viu și lung cu Lady patroness, comitesa Berchtold, cu conții Andrásy, Tisza, Horváth Gyula, príncepele Eszterházy și alte notabilități. Remarcând aerul seu de cavalier român, decorațiunile române ce purtă la piept, m'am informat și eu ca mulți alții — și multe altele — că cine este acel străin mai ales vēdut de un timp în «hgt life» din capitală și aflai, că e în adevēr un român, dl Aurel Dunca, fost administrator în Dobrogea. Totdeuna amorul propriu național ni se simte măgulit, când vedem pe români acolo unde dorim și se cuvine să fie, și se disting prin presința lor. De bal seu petrecere românescă, nici e vorbă acest an. În lipsa de danț, a fost multă musică în ultimele doue luni. O serie de concerte din cele mai interesante, celebrități de primul rang, ca Bulow, d' Albert, Wilhelmly, Sembritz etc. ne-au făcut să uităm, în mai multe seri, timpul present atât de ingrigritor în realitate. Apa trece, petrele rămān: vor vini și zile mai vesele.

Intr'un salon românesc. Sub acest titlu a apărut în nrl din mercuria trecută a țiarului beletristic maghiar din Budapesta «Fővárosi Lapok» un articol de foileton, scris fōrte simpatic. Autórea acelu articol, dna Louise Harmath, descrie în acelaș o serată la dl Theochar Alexi în Brasov, unde a găsit o societate românescă frumoșă și cultă. «Eu, dice autórea, am avuț privilegiu să fac adese-ori parte din societăți române de frunte și totdeuna am fost întimpinată d'o manieră și cultură domnescă. E fapt, că dēnșii țin la instituțiunile, la lin.ba maternă și la literatura lor care se desvóltă repede și-și păzesc cu temere de inriuriri străine tradițiunile, dar însușirea acesta caracteristică este a se respectă și nu a se desaprobă; ea arată vitalitatea rassei.» Regretăm, că din lipsa spa-

țiului, nu putem să traducem aici articolul întreg, de care arare ori ni se ofere în țiaristica maghiară atât de șovinistă.

Carneval. *La Borșa*, în comitatul Cluș, inteligența română dă astădi în 26 februarie un bal, în folosul școlei gr. cat. Comitetul arangiator s'a compus astfel: Ioan Lemény, președinte; George Morariu, proprietar, cassar; Augustin P. Lemény, teol. abs.; Alelesandru Mihalyi, jurist; Eliseu Bărbos, proprietar și invēțător; Iuliu Carsai, stud. filosof. membri în comitet. — *La balul din Blaș* a luat parte și dnele vēd. Bian din Făget și Cornelia Deac, a căror nume din greșelă s'a omis din corespundința ce publicăram în nr. trecut.

Conferințe literare. *La Sibiu* dl profesor dr. Ioan Crișan a ținut în duminica trecută o prelegere publică în folosul Reuniunii meserișilor români de acolo, vorbind «Despre căsătorie». — *La Ateneul din București* dl George Marian a ținut o conferință asupra «Satirei în România.» — *La cercul studiilor sociale* din București dl C. Popescu a vorbit despre «Ce e patria.» — *In societatea »Tinerimea Română»* din București sâmbăta trecută dl Dumitru Stănescu a ținut o conferință despre «Calendar.»

Călindarul săptămânei.

Dia sept.	Călindarul vechiu	Călind nou
	Dumineca lăsatului de brânză Ev. dela Matei c. 6, gl. 4	
Duminecă	15 Apost. Onisim	27 Leandru
Luni	16 Mart. Pamfilie	28 Bertha
Marti	17 Mart. Teod. Tiron	1 Albin
Mercuri	18 Păr. Leon papa	2 Simpliciu
Joi	19 Apost. Archip.	3 Cunigunda
Vineri	20 Păr. Leon	4 Adrian
Sâmbătă	21 Cuv. Timoteiu	5 Frederic

Avi s!

Rugăm pe dnii abonați, cari încă nu ș-au plătit abonamentul, să bineovescă a-l respunde, căci numai cu abonamente plătite regulat înainte putem să susținem fōia și să facem îmbunătățiri.

Abonații din România pot să trimită abonamentul în bilete ipotecare și în marce poștale.

Favoruri pentru abonați. Abonații noștri își pot comandă la noi următoarele scrieri de Iosif Vulcan, cu prețuri fōrte reduse: «Ranele Națiunii,» roman în 3 tomuri, în loc de 3 fl, cu 1 fl.; «Novele,» tomul III, în loc de 1 fl. cu 50 cr.; «Mirésă pentru mirésă,» comedie în 3 acte, în loc de 1 fl., cu 25 cr.; «Lira mea» poesii noue, edițiune poporală, în loc de 1 fl. 60 cr.; «Dela sate» novele și schițe, în loc de 70 cr. cu 40 cr.; «De unde nu este rentórcere,» roman de Adrien Gabrielly, tradus de Tit Bud, în loc de 1 fl. cu 25 cr. Tōte aceste scrieri, 8 tomuri, comandate de odată, costă 2 fl.

Asemene se ofere și portretul dlui Ioan Brătian, în loc de 1 fl., cu 25 cr.; portretul reginei României în costum național, în edițiune de lucș 25 cr., în edițiune poporală 10 cr.

Ca dar pentru dame recomandăm «Lira mea,» poesii noue de Iosif Vulcan, un volum, 15 cōle, edițiune de lucș 3 fl.

Din scrierile: Selavul Amurului, Poesii, Panteonul Român, Tanda-Manda, Cavalerii Noptii nu mai avem nici un esemplar.

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Húgel în Oradea-mare.